

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון נ"ב

פרשת עקב

תשפ"ב

תוכן העניינים

- סעודה שלישית עקב תש"פ
- סעודה שלישית עקב תשפ"א
- קידושא רבא עקב תש"פ
- קידושא רבא עקב תשפ"א
- קידושא רבה ואתחנן תשפ"ב
- סעודה שלישית ואתחנן תשפ"ב
- אחר הבדלה ואתחנן תשפ"ב/
- הרה"ק מבעלז זי"ע
- אחר הבדלה ראה תש"פ/ הרה"ק
- מסאטמאר זי"ע
- אחר הבדלה עקב תשפ"א/ הרה"ק
- רא"מ בן החידושי הרי"ם מגור זי"ע
- (והרה"ח ר' ניסן אריה מאזעס ז"ל)

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק
ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 76
ירושלים
אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ביתר
אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק
ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.
וויליאמסבורג
ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.
מאנסי
ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.
לייקוואד
אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

ואלה יעמדו על הברכה בעבור שנדבו הוצאות הגליון

לע"נ

הרה"ח ר' ניסן אריה בן
הרה"ח ר' צבי דב הלוי מאזעס ז"ל
נלב"ע כ"ו באב תשל"ז

לע"נ האה"ח

מרת רייזל דבורה (שושנה) שיינער ע"ה
בת הרה"ח ר' חיים שרגא ליכטנשטיין ז"ל
אשת הרה"ג ר' ראובן שיינער ז"ל
מרבני ישיבת תורה ודעת
נפטרה כ" אב תשפ"ב

יו"ל ע"י מכוון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

סעודה שלישית פרשת עקב תש"פ לפ"ק

ה', והקב"ה מחשיב עד מאד כל התאמצות שלנו.

ומביא ששמע מאביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זצלה"ה, בשם רבי חיים וויטאל שהק' לרבו האר"י הק', שמצינו (שבת פ"ה) שפרתו של שכינו של ר' אלעזר בן עזרי' יצאה בשבת ברצועה שבין קרניה, ולא עשה מחאה, ולתקן פגם זה, השחירו שיניו מפני הצומות. והקשה רח"ו לרבו, אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קיר, איך שייך לנו לעמוד ולשרת לפני ה', והשיב לו (דברים שק האריז"ל יכול לאמרם), **אשר אנחה אחת מעומק הלב בזמן הזה יקר וחביב יותר בעיני ה' מהתעניתים והסגופים מהראשונים מחמת גודל הסתרת פנים ואם בדורו כבר אמר כן, ק"ו בן בנו של ק"ו על דורות האלה, ע"כ.**

ויש להסמיק את דבריו הקדושים של הבית אהרן (לפסח דף פ"ז) שנראה מעין זעקה וזל"ק, אהוביי אחיי תאמינו לי, והוא מלא בכל הספרים, אשר מה שהיו

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך. וברש"י דרש על עקב, אם המצות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון ע"כ. נמצא עק"ב הוא מצוות שהאדם לא שם לב אליהם.

ובספה"ק ישמח ישראל ביאר שהוא מלשון עקבתא דמשיחא, ונקרא עקב שכן הרגל רחוק מהראש, שזה בא לרמז על חשכות הזמן בסוף הגלות, שהדעת מעורבב, ואין יכולים לעשות המצוות כראוי וכיאות, על כן בא הפסוק להשמיענו, והיה עקב תשמעון, אם תשמעון בעקבתא דמשיחא למצוות ה', אזי אף אם יעשו המצות בלי דעת, כמ"ש רש"י המצות שאדם דש בעקביו, דהיינו בבחינת עקב וראשו בל עימו, בכל זאת, ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד, ראשי תיבות שם הדעת, מקבלם ברצון כאילו נעשו בדעת שלימה, והטעם בזה שהרי בזמנים אלו יותר קשה לעבוד את

ותוכן תירוצו, דאכן באופן כללי במידת הענווה צריך לילך עד הקצה, כמ"ש מאד מאד הוי שפל רוח, אך יש פעמים שאין להשתמש במידת הענווה עד כדי כך, ומי שיודע להבחין ביניהם, אימתי להתנהג במידה בינונית, זהו הנקרא חכם.

ואלו דברי קדשו, כי גם בענוה צריך לפעמים מדה בינונית, והוא צורך גבוה מאוד, כמו **ששמעתי ממורי** [הבעש"ט הק'] שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת הש"י, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם ע"י תפלתו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניזונים ע"י תורתו ותפלתו, שאילו היה מאמין זה, כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נזהר בכל אות דתנועה ומלה לאומרה כדקא יאות.

ומבאר את הפסוק, אם תשכבון בין שפתים (תהלים סח, יד), מלשון שפתיים, שהקדוש ברוך הוא שומר ושוקד על שפתי האדם לנושקה כשהוא אומר תורה ותפלה בדחילו ורחימו, ואם ישים לבו אל דבר זה, בודאי מי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת וזיע שהמלך גדול ונורא

צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים אפשר כעת לתקן בשעה אחת, מחמת שכעת העולם הוא יותר בשפלות בבחי' רגל, חס הקב"ה על עולמו ומוריד קדושתו למטה, וכעת ת"ל שורה קדושתו למטה לארץ וכו', ממילא מובן שבקל יוכל האדם להשיג קדושתו ואורו של הקב"ה, ולייחד כל הבחי' הנמוכים והשפלים למעלה ראש עכל"ק.

ועל פי דברים האלו אפשר לפרש, והיה לשון שמחה, ששמחה גדולה ומיוחדת הוא בשמים, כאשר, עקב תשמעון, שעושים רצון הבורא בעקבתא דמשיחא בעומק הגלות.

*

ובתולדות יעקב יוסף (פרשת עקב אות ד') מצינו דברים יסודיים נפלאים עד מאד. בתחילה מביא את דברי הרמב"ם בהל' דיעות פרק א', שהדרך הישרה הוא להיות בכל הדעות במדה בינונית, וחושב שם גם מידת הענווה, ואז נקרא חכם, והקשה הלחם משנה (שם) דבפרק ב' כתב שבענוה אסור לנהוג במדה בינונית, אלא צריך עניויות בתכלית.

ובזה שהוא רחום למטה, מתעורר מדה זו של רחום למעלה בכל העולמות.

ומענין לענין, יש א מורא'דיגע שטיקל בספה"ק דגל מחנה אפרים (בתחילת הפרשה) וזל"ק, כלל גדול לעבודת הבורא ברוך הוא, העיקר הוא ההאמנה (האמונה), ועל זה היה מזהיר אא"ז [הבעש"ט] זללה"ה, וזהו שורש לכל התורה והעבודה, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קי"ט, פ"ו) כל מצותיך אמונה וגו'.

כי עיקר המצוות היא האמונה להאמין בה, ומי שהוא מאמין בה, יכול להתפלל בכל יום, כי אם הוא מאמין שה' הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, הוא בכל יום בריה חדשה, וכל העולמות הם ברואים חדשים, וצריך להתפלל וליתן שבח והודיה למי שברא הכל, וגם ברא אותו להתפלל על נפשו ונפש אשתו ובניו ועל פרנסתו וכל טוב, ואם אינו מאמין באמונה שלימה שהקב"ה מחדש בכל יום מעשה בראשית, התפלה והמצוות נעשין אצלו כדבר ישן ורגיל, ונמאס אצלו לדבר דברים אחדים בכל יום ויום.

שומר ושוקד על שפתיים של אדם נבזה חדל אישים וכיוצא בזה.

ושפלות זו הוא מעין מה שאמרו חז"ל (גיטין נו.) ענותנותו של רבי זכריה גרם חורבן בית המקדש וכו'. כלומר שלפעמים מרוב ענווה אפשר להביא חורבן בעבודת ה' רח"ל. נמצא מדבריו, שאדרבא במקום לחשוב מה אני ומה חיי, ועי"ז להתבטל מעבודת ה', אדרבא זה גופא צריך להיות הסיבה לשמחה בעבודתו, שיאמר לעצמו הבט וראה על אף שאיני ראוי ואיני כדאי, בכל זאת הקב"ה חושק כל כך לשמוע את אמרי פי.

ומוסיף והולך בדברי קדשו, כך האדם ראוי לשים לב ולומר לעצמו שהוא סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה, וכל תנועותיו ודבורו והלוכו ועסקיו עושה רושם למעלה, ועי"ז יזהר בכל דרכיו ועסקיו שיהיה לשם שמים, מה שאין כן אם חושב האדם מה אני חשוב שמעשי יעשו רושם לפגום או לתקן למעלה ולמטה, ועל ידי זה הולך בשרירות לבו ואומר שלום יהיה לי, ובאמת צריך האדם לדעת כי ע"י מעשיו הטובים הוא דבוק בו יתברך ממש, וכמ"ש והלכת בדרכיו וכו',

שהקב"ה נותן לו עתה את כח חיותו. ואז יש לו התחדשות בכל עניני עבודת ה'. ואז רואה בכל הפרעה שייכות לעבודת ה', שכן מבין שנשלח אליו כדי לנסותו, ולהרימו על נס, ועיי"ש שהאריך.

ועל פי זה מפרש הדגמ"א, את דברי הגמ' (ברכות ל, ב) אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אבל עקרב פוסק. ומפרש, שהנחש נקרא מחשבה זרה, שאם האדם חי את האמונה, הרי אינו נבהל מהנסיון, כי מבין כי גם זה מהקב"ה. אבל מי שאינו מאמין בזה באמונה שלימה, בודאי הנחש המפריעו באמצע תפילתו מבדילו מן המלך, שכן מרגיש כאילו זה דבר נפרד, ודי למבין.

אבל עקרב פוסק, היינו שנופל בחסרון אמונה, כמ"ש על עקרב (תיקוני זהר) מאי עקרב, עקר ביתא דשכינתא ח"ו, ואז באמת רואה בכל דבר מפסיק מהבורא.

יעזור לנו השי"ת להינצל מענווה פסולה, ולהיות בזכרונינו תמיד כי הקב"ה רוצה בעבודתינו, גם בעת שאין לנו דעת, ונזכר לאמונה שלימה ולעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב, ובמהרה יבוא גואל צדק ברחמים אמון.

כאן מבאר שע"י שמתבונן בענין המחדש בטובו בכל יום תמיד, יש לו כח להתפלל, והנה **בתניא** (שער היחוד והאמונה פרק ב') מבאר שיש הבדל בין צורף היוצר כלי חדש, שאחר שעשה אומנותו, שוב אין הכלי צריך לידי הצורף, והכלי ישאר קיים בלעדו, אבל לענין הבריאה שהוא יש מאין צריך בכל רגע ורגע לקבל חיות חדש מהבורא, כמ"ש המחדש בטובו בכל יום וכו' ואם יסתלק כח הבורא מן הנברא ח"ו ישוב הנברא באותו רגע לאין ואפס, ולא ישאר לו שום קיום.

ובהמשך הדברים מביא הדגמ"א שאם יש לאדם תוקף אמונה זו הרי גם יותר קל לו בנסיונות, שכן מבין שכל דבר המסיט דעתו ומפריע לו בעבודת ה', גם זה עצמו, הוא דבר שנשלח אליו מאת הבורא, ולבאר זה נראה, שכמו שמי שמדליק כלי נגינה ואח"כ מתמיד הניגון מאליו אין האדם מרגיש כ"כ קשר עם זה שהדליקו, אך אם יהא איש מנגן בכינור הרי בכל זמן הנגינה הרי הוא רואה את המנגן בתוכו ויש לו יותר קשר עימו. ולכן המתבונן בענין המחדש בטובו וכו', אזי מרגיש את כח הבורא בבריאה ביתר שאת, ומודה הוא לה' על כל נשימה ונשימה, בהרגישו

סעודה שלישית פרשת עקב תשפ"א לפ"ק

הרבה מן החושך. על כן ראוי לכל איש לקום ולהתעודד ביראת ה', כאשר כביכול המלך עומד ומצפה לדופקי בתשובה לקבלם באהבה. וזהו פירוש הכתוב, 'והיה', 'יהי' שמחה גדולה לפני השי"ת. 'עקב', בעקבות דמשיחא, 'תשמעון' גם בחי' שמיעה קטנה שלכם.

ובבית אהרן כתב בדומה לזה, עפ"י הפסוק, חשבתי דרכי, לשון חשיבות, שצריך להחשיב מאד כל מצוה ומצוה בעת עשייתם. כי הם עומדים ברומו של עולם, ועושה אור גדול בעולמות עליונים, אלא שבזה העולם הם מוסתרים בתוך התורה והמצוות בהסתר אחר הסתר. העיקר הוא שיעשה כל מצוה בשמחה, ויהא יקר בעיניו כל דבר שעושה, וזהו 'והיה' לשון שמחה. עקב, אפילו במצוה ועשיה קטנה, בחי' עקב.

ובקדושת לוי עה"פ ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה. מ"ה, היינו מדת הענוה כמאמר רבותינו ז"ל לא כאברהם כו' אלא כמשה שאמר

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך. ובתפארת שלמה 'עקב' רומז ל'עקבתא דמשיחא', באחרית הימים. 'כי אמנם כן נכון לכל אדם להבין ולדעת כי בחשכות הגלות האחרון כיום הזה, הנה יקר מאד לפני הש"י ומקובל לפניו כל בחינת התעוררות לעבודת לתורה ולתפלה, אפי' שאינו כראוי ובכוונה הגדולה כמו בדורות הראשונים, בכל זאת המעט מהעבודת, הוא חשוב לפני הקב"ה כמו הרבה בימים שלפנינו, יען כי בעוה"ר גברה החשכות ועול הגלות, וכשל כח הסבל מרוב הצרות וטרדות הזמן, והסט"א רודף כל היום באין מנוס'.

וכמו ביומא דשוקא בעת שצריך הרבה סחורה, גם הסחורה הרעה ימכר לטובה. ולכן בזמנים הללו, שאין בנו כח לכוון לבבינו כנכון, גם המעט מהקדושה דוחה הרבה מהסט"א, כי מעט מהאור דוחה

'ונחננו מה'. (בשלה טז, ח) וזהו מ"ה ה' אלהיך שואל מעמך, היינו מדת הענוה. אך חוץ בענין אחד, כי אם ליראה כו', כלומר במדת יראת ה' אסור להיות לך מדת ענוה, לומר חס ושלום 'מה מעשי חשוב אצל השם יתברך'.

כי הכלל היא, שהאדם צריך להיות עניו בכל דרכיו ובכל מעשיו, אבל בעבודת ה', חס ושלום, אדרבה האדם צריך לומר, מעשה זה שאני עושה במצות ה', חשוב אצל הבורא יתברך, והשם יתברך כביכול יש לו תענוג מן המצות שלי שאני עושה,

כי אם חס ושלום האדם יהיה עניו במצות ה' ויאמר מה מעשי חשובים אל ה' זה הוא כפירה', וחוזר הקדושת לוי שוב על דבריו, אדרבה, במצות ה' צריך האדם לאמר, מעשי שאני עושה רצון ה' הם חשובים בעיני הבורא ויש לו תענוג להשם יתברך ממעשי שאני עושה את מצותיו יתברך.

יה"ר שנזכה להחשיב את העבודה, ולעבוד את ה' בשמחה ובטהרה, ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

קידושא רבא פרשת עקב תש"פ לפ"ק

ולהפוך חיי הבל לחיי נצח. וזה מה שמסיים הפסוק 'למען תחיה אתה וזרעך', שאם יקיים את התורה והמצוות באופן של שמחה, זה גם ישפיע על זרעו אחריו.

ואיתא מהבעל שם טוב הק' עה"פ (בפרשת השבוע) ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך (י, יב) הנה הלשון 'את' ה', אפשר גם לפרש מלשון 'עם' ה', דהיינו שיהא יראתך באותו כוונה של יראת הקב"ה, וביאר את דבריו על פי משל, כשנשבר כלי זכוכית על הארץ, מצווה האב את התינוק שלא ילך יחף פן יזיק עצמו ברגליו, אך כיון שהתינוק אינו מבין חומרת הענין, על כן אינו שומע בקולו וממשיך לילך יחף, ואז מזהירו האב שוב, שאם יכנס יחף יעניש אותו, ואז התינוק כבר מתיירא לעבור על דברי אביו, כדי שלא יעניש אותו, ובאופן זה היראה של הבן אינו שוה ליראה של האב, אך אם התינוק חכם, אזי מבין

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם וגו'. והיה הוא לשון שמחה, עקב רומז לתקופת עקבתא דמשיחא, כלומר בתקופה זו צריך דוקא עבודת ה' בשמחה, ובדרך זו תזכר לתשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם וגו', שכל ביתו אחריו ישמרו את דרך ה'.

ושמעתי ביארור נפלא בשם הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל (ע' דרש משה פר' נצבים) אהא דכתיב (דברים ל, יט) 'ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך', ויש להקשות איך שייך כאן בחירה, וכי לבחור בין חיים למוות זה נקרא בחירה, הרי אין כאן שני צדדים כלל, וביאר שבוודאי אין כל חידוש במה יבחר, אלא הציווי הוא, ובחרת, שיעשה את המצוות ועמידתו בנסיגות לא מתוך הכרח וחוסר ברירה כיון שהדבר אסור. אלא אדרבא מתוך בחירה ושמחה, משום שזה הוא עיקר עמלו תחת השמש, ולא נשאר מכל חיי ההבל, אלא מה שזוכה לעשות רצון ה'

לאשורו שהיראה של אביו הוא רק בכדי שלא יכאב לו, ואז גם הבן נזהר מאותו טעם, ואז יראת האב שוה ליראת בנו, ע"כ. וזהו הכוונה בפסוק, כי אם ליראה את ה' אלהיך, הפירוש שיהיה לך יראה שהיא שוה עם יראת הבורא ית', שרוצה שלא תחטא ח"ו, כדי שתהיה מקורב אליו, כי בלתי המצוות אי אפשר לקרב עצמינו אל הקב"ה, כי אנחנו מגושמים מאוד, ורק בכח קיום המצוות אנחנו קונים לעצמינו שלימות, כדברי ר' חנניא

בן עקשיא (מכות כג, ב) רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו' לפיכך הירבה להם תורה ומצוות וכו', זכות הוא מלשון הזדככות שהקב"ה רוצה שהמצוות יזדככו נפשותינו לטוב לנו כל הימים, ובכוונה זו יש לקיים המצוות.

יה"ר שנזכה לעבוד את ה' מתוך שמחה והרחבה, ולראות בנים חיים וקיימים עוסקים בתורה ובמצוות לשמה, על ישראל שלום.

וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל וגו' (דברים ח, יח) **באור החיים** הק' כתב, ש'זכרת' בא להשמיענו, שבכל עת צריך לתת לב על טובתו של מקום, ולחשוב כי מה' היתה לו כל הטובות, ורק אם יתבונן בזה, יתעורר להכיר את הבורא והשגחתו עליו, ולכן תחילת תחבולות יצר האדם הוא להשכיחו דבר זה, ועל ידי זה יקל עליו לאבדו ח"ו, וזהו שנאמר מיד לאחריו, והיה אם שכוח תשכח, פירוש, אם שכוח

דבר זה שה' הוא המטיב לך וגו', סופך שתשכח את ה', והלכת וגו'.

(יש לציין שמרן אאזמו"ר הרה"ק רבי יוסף זי"ע, היה מעודד בכל עת ללמוד גמרא, ורק לעלטערע יונגעלייט היה אומר שאפשר ללמוד אור החיים הק', והוסיף טעם, מפני שהוא קרוב לפשט, וכמו כן אמר ללמוד מאור ושמש).

והנה **במסילת ישרים** (פרק כה) כותב בענין דרך קניית היראה וההרגשה שעומד לפני השכינה, כיון שהוא דבר שאינו מצטייר היטב בשכל האדם, שכן

מומחה מסתובבים אצבעותיו במהירות גדולה, עד שנראה לכל הרואה כבלתי אפשרי לעשות כן, וזהו מרוב הרגל, כך הוא גם באמונה.

ואכן בכמה מקומות התעסקו ביותר בענין לחזור על דיבורי אמונה, שזהו דבר המחזקו מאד, ומסופר באחד מחשובי חסידי סלונים שהיה בעיה"ק טבריא, שהיה ישן על גג ביתו, כמנהגם מחמת חום הגדול, וראה את הכוכבים זורעים על פני השמים, והי' חוזר ואומר בהתרגשות את לשון הפסוק (תהילים ח, ד) כי אראה שמיך מעשה אצבעתיך ירח וכוכבים אשר כוננתה, מה אנוש כי תזכרנו וגו'. (דרך אגב, בספה"ק אי' שלא להביט בירח כי אם לפני קידוש לבנה). כן יעזרנו ה' להתחזק באמונה ולזכור טובות המקום עלינו.

הוא רחוק מחושינו, לכן רק על ידי התמדת ההתבוננות בזה יקנהו, ואם לא יתמיד עליו יסור ממנו בנקל, ונמצא שכמו שרוב ההתבוננות הוא הדרך לקנות היראה, כן היסח הדעת הוא המפסיד הגדול שלה וכו'. ומביא שזה הטעם שנאמר אצל מלך ישראל (דברים י"ז) והיתה עמו, וקרא בו כל ימי חייו, למען ילמד ליראה את ה' אלהיו. מכאן, שאין היראה נלמדת אלא מן הקריאה ללא הפסק ע"כ.

וכמו כן מציינו בספר התניא (פרק מב) שצריך להרגיל מחשבתו תמיד בענין האמונה, ומבאר שאמונה הוא גם מלשון אומן המאמן ידיו וכו' היינו שמרגיל האדם את עצמו בזה תמיד, ובזה מתחזק האמונה ועולה מעלה מעלה. וכדוגמא שאנו רואים בעת שהדיוט תופר כפתור, הרי זה עולה לו בקושי רב, משא"כ חייט

אמרים

ומחמת התענוגים הגשמיים לא נוכל לכוין דעתנו אליו כלל אפילו כפשוטו, ואיך נוכל לכוין כוונות העומדים ברומו של עולם, לזאת בחרתי לי לכוין כוונה אחת, לכוין הלב להשי"ת בכל מה דאפשר, ולכוונת התיבות והמלות כפי האפשר.

אבל עם כל זה טוב מאד ללמוד הכוונות של כל התפלות, שעל ידי זה תתעורר הנפש כשתדע עד היכן הדברים מגיעים, שהם מתקנים תיקון גדול מאד למעלה נורא מאד, אזי על ידי זה יבא התעוררות גדול, שנכוין דעתנו ונמסור כל כחותינו לכוין כוונה הישרה, שיהיה פינו ולבנו שוים באהבה ויראה, שעל ידי זה יקבל השי"ת את תפלתנו, עיי"ש.

בספה"ק מאור ושמש (ד"ה הן) כותב שבדורות האלו אין צריכים להתפלל בכונות השמות ומביא ששמע מהרה"ק הרבי רבי אלימלך זצוק"ל שאמר שאין מתפלל על פי הכוונות, ומה שמתפלל בסידור האר"י ז"ל הוא מפני שהשם הוי"ה נכתב שם בשלימות ובכתב גדול. ומבאר שם את הענין עיי"ש.

וראה ביושר דברי אמת (אות מג) שכתב, שאף על פי שבילדותו למד קצת כוונות, אבל אינו מכווין בהם כלל, כי עיקר הכוונה היא שבירת הלב וכו', וכוונת האריז"ל באמת לא נאמרו אלא לאנשים כמותו, או פחות מעט, שכבר לבם טהור מכל תאוה לכל התענוגים.

קידושא רבא פרשת עקב תשפ"א לפ"ק

בסוף הפרשה, ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו. וברש"י, אפשר לומר כן, והלא אש אוכלה הוא אלא הדבק בתלמידים ובחכמים ומעלה אני עליך כאילו נדבקת בו.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר אודות החסיד ר' אלעזר ביאליסטוקער, שמתנגד אחד מהעיר ביאליסטוק שהתלווץ ממנהגי החסידים ומעשיהם, היה מסתובב בין החסידים וכל מה שראה שם היה מספר לחבריו ויחדיו היו מתלוצצים.

כאשר התארגן קבוצת חסידים בביאליסטוק ביחד עם החסיד ר' אלעזר ביאליסטוקער לנסיעה אל הרבי הרה"ק רבי דוד מקאצק, הצטרף לקבוצה, שכן רצה לנסוע ולראות מה עושים שם החסידים ועי"ז יהיה לו עוד סחורה לספר לחבריו.

ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה וגו'. בגמ' (מנחות מג, ב) תניא, היה רבי מאיר אומר, חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך, וברש"י מסביר את הלימוד, 'מה' קרי ביה 'מאה'. ולכאורה קשה מה השייכות בין פסוק זה לענין הברכות.

ובמהרש"א (שם) ביאר שהמאה ברכות ששואל הקב"ה מעמך, מטרתו היא ליראה את ה' וגו', היינו שאמירת הברכות לפני כל הנאה מעוה"ז, זהו העצה שעל ידה תבוא לידי יראה. ואכן כך הוא הלשון **ברמב"ם** (הל' ברכות פרק א' הלכה ד') ז"ל, נמצאו כל הברכות כולן וכו' כדי לזכור את הבורא תמיד, וליראה ממנו'.

כשהגיעו לקאצק נסעו לקרעטשמע וקנו משקה והתיישבו לשתות, לגימה אחר לגימה במשך כל הלילה. המתנגד כבר הכין נפשו לקראת הבאות, שכן בשעה שר' אלעזר יהא בגילופין, בוודאי יפלו שם 'פנינים', ואז כשיחזור הביתה כבר יהא לו מה לספר אודותם.

עוד בטרם האיר היום, קם ר' אלעזר כשהוא שתוי יין עד שהיה מתנועע אנה ואנה, וצעק בהברה ליטאית (כפי שדיברו אנשי ביאליסטוק) בתנועה מיוחדת: ולדבקה בו - וכי אפשר לידבק

בהקב"ה, והלא אש אוכלה היא, אלא הדבק בתלמידי חכמים". ושוב הכה את ראשו על הכותל והוסיף לצעוק על עצמו: "פויער! די זאגסט נאר אזוי, די מיינסט עס נישט, וכך עשה כמה פעמים.

המתנגד יצא מהתפעלות, מעתה כבר הבין איך השפיע על ר' אלעזר משקה היי"ש... שכל כולו היה במחשבת קודש הכנה לפני כניסתו אל הרבי, ואמר המתנגד בהתרגשות: "הייתי מוכר את הבגד עליון שלי כדי לקנות עוד משקה לכזה יהודי", ומאז נעשה חסיד.

קידושא רבא פרשת ואתחנן תשפ"ב לפ"ק

האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד. שרק דבר זה יכניס לתוך ליבו, כי ה' הוא האלוקים, ולא שום דבר אחר, וזהו 'אין עוד'.

וכן מובא בתוס' (כתובות קד, א) בשם תנא דבי אליהו, עד שאדם מתפלל, שיכנס תורה לתוך גופו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך גופו.

יה"ר שנזכה לתשובה, ולהשפעות טובות בגשמיות ורוחניות, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך וגו', אי' מהחידושי הרי"ם דלא נאמר ואהבת וגו' עם לבבך, אלא 'בכל' לבבך, היינו עם הלב כולו, שלא יהא עוד דבר בלב, אלא יהא מלא רק עם אהבת ה'.

וכן איתא במדרש שיר השירים (פרק א') שהתורה נמשלה בשמן, כי אם יתן קורטוב של מים בתוך חבית של שמן, קורטוב שמן יוצא כנגדו, כך מי שהוא מלא חכמה, אם הכניס דברי בטלה, דברי תורה יוצאים כנגדו.

ואולי נוכל לפרש בזה את הפסוק, וידעת היום והשבת אל לבבך, כי ה' הוא

סעודה שלישית פרשת ואתחנן נחמו תשפ"ב לפ"ק

שייכות להבלי עולם הזה, המפרידים מה', אלא משתוקק בנפשו ורוחו להיות לגמרי בטל לה'. (ראה לק"ת האזינו דף עד) והנה בכל אחד יש בקרבו סכום מסויים של כוחות מיסוד האש, וממנה באה הצמאון והכיסופין לה', אך אם ח"ו משתמש בהם לעניני הגוף, כגון כעס וקנאה ושנאה ודומיהם, בזה מתמעט ונחסר מן המדה, ושוב לא יתלהב לבו כ"כ בעבודת ה'. ומאידך בכל עת שמגביר כח יסוד האש האלהי בקרבו על ידי צמאון לה', בזה מסיר ממנו החמימות לתענוגי העולם, שכן כבר הביא כוחם אל הקדושה.

והנה לאדם המלוכב בגוף ונפש הבהמית, שעוסק כל היום בדברים גשמיים, איך אפשר לו להתעורר באהבה והתלהבות לה', אלא על ידי שקורא קריאת שמע, ומתבונן בגדולתו יתברך, איך שכולה קמיה כלא חשיב, ושהוא המקור והחיות של נשמות ישראל, אזי יאיר בו האש הטבעי

בפרשה, שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד. הנה יש מצוה לקרוא קריאת שמע, פעמיים בכל יום ערב ובוקר, כדי לקבל עליו עול מלכות שמים, ויש לבאר מעט את הדרך הראוי לקיים מצוה זו.

בלקוטי תורה לבעל התניא בפרשת שלח (מ, א), מביא דידוע דמקור נשמות ישראל הוא ממקום גבוה עד מאד, וירדה הנשמה לעולם הזה, ותפקידה לשלוט על הגוף ונפש הבהמית, והנה האדם מורכב מד' יסודות, ויש בו כח מיסוד האש, שממנה באה הצמאון וההשתוקקות, וצריך הנשמה להשתמש בו לטוב, וזאת על ידי שמגביר בלב את האש האלהי, בבחינת צמאה נפשי לאלוקים, משתוקק להיות בטל להשי"ת.

והתבטלות זו נעשה בעת קריאת שמע, כי ענין מסירות נפש ב'אחד', אינו צעקה בהתלהבות וברעש, אלא כמ"ש 'אליך ה' נפשי אשא', שאינו רוצה שום

יום, כדי שישתמש בכל כוחותיו לקדושה, ובכל יום ויום כח האש מתמעט והולך, עד שבמלאות ימיו ושנותיו שהם שבעים או שמונים שנה, נגמר כל כח האש שהיה אצלו.

יה"ר שנזכה להשתמש בכל כוחותינו לעבוד את ה' באהבה ובהתלהבות, ויקוים בנו במהרה כי ניחם ה' ציון, בביאת גואל צדק במהרה אמן.

בהשתוקקות להידבק בה' אחד, וימאוס בכל עניני גשמיות. אך להגיע לזה לא די שיזכור עניני האמונה בדרך העברה בעלמא, אלא צריך בכל יום ערב ובוקר להעמיק מחשבתו בזה.

ודע כפי שיעור כח האש שהטילו על האדם מן השמים להעלות לקדושה. כך הם מספר שנות חייו שניתנו לו, ועל כן צריך ליזהר לכוון בקריאת שמע בכל

בעת אמירת לחיים

ראשונה נכתבה בלשון יחיד, והיחיד הרי אינו מקבל שכר מצוות בעולם הזה שבזה נאמר 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא', על כן קשה לו להוציא הוצאות עבור מצוה, לזה צריך ציווי מיוחד של התורה 'בכל מאודך', שבכל זאת יתן ממנו עבור מצוות ה', אבל בפרשה שני' שנכתבה בלשון רבים, שהם מקבלים שכרם משולם בעולם הזה בכפל כפליים, הרי אין להם שום נסיון ליתן ממון הרבה למצוות, על כן אין צריך לצוות להם על כך.

הרה"ק מאוסטראווצע זי"ע מביא את דברי המהרש"א (קידושין לט, ב) דמה שנאמר 'שכר מצוה בהאי עלמא ליכא' הוא דוקא לגבי יחיד, אך רבים העושים מצוה, מקבלים את ברכת ה' גם בעוה"ז, כפי שאכן מצינו כל היעודים והטובות שנזכרו בתורה שהם בעניני עולם הזה.

ועל פי זה מפרש מה למה נאמר בתורה 'בכל מאודך' רק בפרשה ראשונה של קרי"ש, ולא בפרשה שני', כיון שפרשה

אחר הבדלה פרשת ואתחנן תשפ"ב לפ"ק

השבוע יומא דהילולא של הבעלזער רב הרה"ק ר' אהרן זי"ע, מסופר שפעם נסע אחד מנכדי בית ווארקיי אל הרה"ק ר' ישכר דב מבעלז זי"ע לחג הפסח, כיבדו הרבי שיאמר איזה דבר תורה מבית אבותיו, ופתח ואמר ששמע פעם מזקיננו, שכתוב בהגדה לפני 'והיא שעמדה', כאן מכסין את המצות ומגביהין את הכוס, ופירש כך, מצות הם 'דאורייתא' ארבע כוסות הם 'דרבנן', ולכן מכסין את המצות, היינו שמכסים את הדאורייתא, ומגביהין את הדרבנן, ומכריזין עליה, 'והיא' שעמדה לאבותינו ולנו, דמה שעמדה לאבותינו בכל הדורות, היה זה מה שנוהרים ומחזיקים בדרבנן, בגזירות חז"ל ותקנותיהם. הרה"ק מבעלז הנ"ל הפליא מאד את הפירוש, וצוה לבנו הרה"ק מבילגורייא זי"ע שירשום את הדברים בחול המועד, כי זה ממש דבר האבד.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה סיפר שפעם הגיע איזה בעל עבירה להרה"ק ר' אהרן, וקירבו מאד כדרכו בקודש. כששאלו להרה"ק מדוע מקרבו כל כך, ענה: 'ער איז א בטלן, ער קען זיך נישט אן עצה געבען מיט'ן יצר הרע, זאל איך איהם וועגען דעם נישט מקרב זיין?'.

סיפר הרה"ק ר' יענקעלע מפשעווארסק זי"ע, שפעם ישבו חסידים ודיברו סרה על יהודי אחר שאינו נוהג כראוי, והבעלזא רב לימד עליו זכות. אמרו לו, והלא הוא מחלל שבת. אזוי, איז ער טאקע א בטלן'. והוסיף שחמיו הרה"ק רבי איציקל זי"ע, ביאר ע"פ מה שאמרו חז"ל (שבת י, ב) ששבת הוא מתנה טובה, ולפיכך המחלל שבת בטלן הוא שאינו בוחר בהמתנה טובה.

פעם הגיע לבעלזער רב בעל מלאכה, והמשמשים לחששו ביניהם שהוא עובר גם בשבת, מיד כששמע הרבי מה שאמרו, אמר 'אוודאי האט ער א טעות געהאט אין געמיינט אז עס איז פרייטאג' ולחזק את דבריו אף פנה אל הפועל ואמר לו 'ריכטיג,

די האסט א טעות געהאט אז עס איז פרייטיג? , וכשהלה שתק במבוכה, שאלו שוב,
ובפעם השלישית, השיב הלה 'הן', ופרץ בבכי וחזר בתשובה כראוי.
יה"ר שישפע שפע של תשובה ופרנסה ויהא א"ך טוב לישראל. זכותם יגן עלינו ועל
כל ישראל, א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הבדלה פרשת ראה תש"פ לפ"ק

היום בלילה כ"ו אב חל היארצייט של הרה"ק הרבי מסאטמאר, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

כמדומה שהרבי היחיד שכ"ק אזמו"ר זצללה"ה הזכיר עצמו לפניו היה הרבי מסאטמאר. הוא פגשו באיזה 'שמחה' והרבי מסאטמאר שאלו מי הוא, ועל זה ענה זקיני 'יצחק בן שרה'. אך בדרך כלל לא היה מזכיר עצמו אצל רבי'ס אחרים. ופעם אחת כשהיה חולה מסוכן, אזי ביקש מכ"ק אאמו"ר זצ"ל, שהתגורר אז באנטווערפן שיכנס עם קוויטל להרה"ק ר' יענקעלע מפשעווארסק זצ"ל, והדגיש 'נישט רעביש'.

פעם נסע הרה"ק מסאטמאר למאנהעטן לבקר את אחד מחסידיו בבית הרפואה, ואריך זמן רב בשיחה להיג צערו של החולה, באמצע הביקור הבחין המשמש הרה"ח ר' יוסל אשכנזי שבחדר ממול נמצא יהודי על כן נכנס אליו לבקרו, הוא היה חסיד גור, ושוחחו בנעימה, בין הדברים סיפר לו ר' יוסל שהוא נמצא כאן כיון שבא ביחד עם הרבי מסאטמאר לבקר אחד החסידים. התמרמר אותו חסיד ואמר, "הרבי שלי מתגורר בארץ ישראל, ועל כן אין לי מי שיכול לבקר..." ואח"כ נפרדו לשלום, בדרך חזרה לווייליאמסבורג דיבר הרה"ק מסאטמאר עם המשמש, 'שמעת מה הוא סיפר בענין זה', אזי אמר ר' יוסל שלא שמע, מכיון שהלך באמצע לבקר יהודי אחר, ובתוך הדברים סיפר אודות התמרמרותו של החולה, שאין לו את הרבי שלו וכו', בשמוע הרבי מסאטמאר כדברים האלה, צוה תיכף ומיד לחזור למאנהעטן, לבקר את החולה הזה, והיה שם זמן רב.

פעם באו אל הרבי מסאטמאר שני גערער חסידים, וסיפרו שבאו לאמעריקא לאסוף כסף למוסדות, ואמרו שהם אינם גבאי צדקה קבועים, אלא אנשי-עסקים (ביזנעסלייט), והבית ישראל ביקש מהם שיעזבו את העבודה למשך ב' שבועות ויקדישו זמן זה לאיסוף כסף בחו"ל למען המוסדות. הרבי מסאטמאר מאד נהנה מהרעיון, והוציא סכום גדול ומסר להם, ואיחל להם רוב ברכות, ביוצאם מן החדר

קרא להם בחזרה, ושאלם האם אמרתם שאתם ביזנעסלייט, ענו ואמרו הן, א"כ אשאל אתכם שאלה, אם אחד מציע לכם עיסקא במחיר מסויים, האם אתם מסכימים מיד או שאתם מתווכחים על המחיר מקודם, ענו ואמרו, בוודאי אנו מנהלים משא ומתן, אם כן - שאלם הרבי - למה אצלי בענין הצדקה לא התווכחתם? הלוא אנשי עסקים אתם! נתחייבו המתרימים, והרבי מסאטמאר בינתיים שולף עוד סכום נכבד ומסר להם. כך לימדום וזירזום איך לעסוק במעשה הצדקה, הם הלכו אחר כך לאסוף כספים באיסד-סייד [מזרח מנאנהעטן שהיה שם יישוב יהודי גדול] ואחר כל 'נתינה' סיפרו מעשה זה, וע"י כך עשו הון תועפות...

היה יהודי חשוב מאד ושמו ר' הערשל זשארקאווסקי זצ"ל, במקורו היה חסיד סטריקוב והגיע מהעיר גאָסטינין, כמדומה שהוא היה היהודי היחיד שניצל מגאסטינין. הוא היה תלמיד חכם עצום ולמדן גדול, ולמד כמדומני בבית מדרש עליון, לימים אף היה ראש כולל באמשינאוו. חיבר כמה ספרים, טיפע ספרים, והיה אדם גדול¹.

הוא היה מאד מקורב אל הרבי מסאטמאר, תחילת התקרבותו היה בעקבות חברו, שלא היה חסיד, שרצה שיזכירו אותו לרפואה אצל הרה"ק מסאטמאר, על כן פנה לר' הערשל, שהיות שהוא זקוק לישועה אך אינו מכיר ויודע איך לדבר לפני רבי, אך אתה חסיד, אנא אם תוכל לנסוע במקומי לויליאמסבורג ולהיכנס לרבי להזכירנו לטובה, ר' הערשיל הסכים ונסע, בבואו לפני הרבי שאלו הרבי מי הוא, והתחיל לדבר עמו בלימוד, ומאז מאוד מצא חן בעיני הרבי, ונעשה מקורב גדול אצלו.

¹ הסכמת כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע לספרו על ספר החינוך שיצא לאור לאחר פטירתו: ב"ה כ"ה סיון שני"ת לפ"ק הנה האברך החשוב והמושלם מו"ה יעקב צבי ריבא נ"י הראה לי ספר מנחת צבי ליקוטים יקרים וחידושים נפלאים על ספר החינוך והמנ"ח מאת ש"יב הגאון הגדול והמפורסם מו"ה צבי הכהן זשארקאווסקי זצ"ל שהי' ראש הכולל בית מדרשינו וודאי שדבר גדול הוא להוציאו לאור עולם כדאי להנציח זכרו הטהור של המחבר זצ"ל שהי' מפורסם עוד מנעוריו למתמיד עצום והמית את עצמו באהלה של תורה כל ימיו ומובטחני שספר זה יתקבל בהערצה ובחבה יתירה בתפוצות ישראל וכל אחד יכניס את הספר לתוך ביתו וזכות המחבר זצ"ל יגן עליהם להושע בכט"ס הכו"ח לכבוד התורה ולומדי' המצפה לישועת ה' בקרוב יצחק בהרה"ק זצלה"ה זי"ע מאמשינאוו

הרה"ק מסאטמאר הזמינו אליו לשבת, ובשעה שהגיע התאכסן בבית הרבי אמר לו בצחות שירגיש בנוח כי אומנם הוא מאונגארין אבל הרבנית היא מפולין... וסיפר שישן בחדר שהרבי למד שם, הוא לא נרדם רק התבונן בעבודתו הק' של הרבי, ובאמצע הלילה הרבי בא לבדוק אם קר לו, והניח מעליו את הטוליפ, לחממו. כ"ק **אאמו"ר זצ"ל הכ"מ** שמע מר' הערשיל, איך שהיה לו התפעלות מהסאטמארער רב, שדיבר אתו בלימוד במשך ליל שבת קודש, ואח"כ למד הרבי לעצמו חומש רש"י, ולמחרת בשבת דיבר לפני הציבור מעניינים אחרים לגמרי ממה שדיברו בלילה. חידושים שונים לגמרי.

הוא התחתן עם בתו של ה**נאנאשער רב**, (הגה"צ רצ"א פעקטע זצ"ל) ולקראת החתונה ביקש מהרה"ק מהסטמאר שיבוא להשתתף בשמחה. אמר לו הסאטמארער רב, שאינו נוהג להשתתף בחתונות אלא של קרובי משפחה. נענה ר' הערשל ואמר 'הרי אני שארו הקרוב ביותר לרבי' הכיצד, תמה הרה"ק מסאטמאר, "שהרבי ינסה לתפוס אותי בתוס' בש"ס"... בשמוע הרה"ק מסאטמאר דבריו, נתן את הסכמתו ואכן הגיע לשמחה.

הסאטמארער רב הגיע גם לשבע ברכות, כ"ק אזמו"ר גם היה שם, שכן ר' הערשל היו מאוד בידידות עם כבוד אזמו"ר. ר' הערשל רצה להפגיש בין שני הצדיקים, והוא הזמין להם אוטו אחד שיסעו בדרך לביתם, ייתכן שזה היה פעם הראשונה שנפגש זקינו ז"ל עם הרה"ק מסאטמאר. הסאטמארער רב שאל אז את זקינו, אם כבר היה ביקור בארץ ישראל. וזה היה לפני תשכ"א, כשאמר שלא היה, אמר לו הרבי מסאטמאר, 'איך האלט אז יעדע יוד דארף פארן געבן א קוק'.

הוציא לאור ספרים רבים, רבינו יונה על מסכת עבודה זרה וכן ספר קדושת הר, בעת הוציא ספרו הראשון לאור עולם, ה"ה ספר **חידושי רבינו יונה** על מסכת עבודה זרה עם הערות משלו, הלך לרבי מסאטמאר לבקש הסכמה, נענה הרבי, אמת הדבר גדרתי בעדי זה כמה שנים שלא ליתן שום הסכמה, אמנם ליוצא מן הכלל גם אני אצא מן הכלל, והבטיח לו הרבי הסכמה. אמנם לא בא ההסכמה לידי מעשה. וסיום

המעשה שהרבי מסאטמאר אמר, היות שהבטיח מראש ליתן הסכמה ע"כ מרגיש את עצמו כבעל חוב, וחשב ואמר, מה זה ענין של הסכמה - להרבות בקונים להקל מהמחבר בעול הכספי - והנני חושב שהסכמתי היתה מביא קונים לערך בסך חמש מאות דאללער - מיד הושיט ידו ונתן לו שכרו משלם, שזה היה סכום גדול בימים ההם.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

אחר הבדלה פרשת עקב תשפ"א לפ"ק

השבוע היארצייט (כ"ו אב) של הרב רבי אברהם מרדכי בן החידושי הרי"ם זי"ע, הוא היה נחבא אל הכלים, אא"ז הרה"ק מווארקיי זי"ע היה אומר, אנשים מתקנאים ברבי אברהם מרדכי שיש לו אב כזה, ואני מתקנא באביו על שיש לו בן כזה.

וכן מסופר אשר לאחר שעזב הרה"ק מאיזביצא את קאצק, אמר פעם לחסידיו, שאינו מתגעגע לשום דבר בקאצק, אולם לדבר אחד אני מתגעגע, חסר לנו לראות את רבי אברהם מרדכי [בן החידושי הרי"ם].

רבי אברהם מרדכי היה בעל יסורים גדול, ובערך בגיל שלושים חלה מאד, ויש מכתב ששלח החי' הרי"ם לידידו הרה"ק מווארקיי בו מבקש ממנו שימחול לילך עבורו לרבי מקאצק להזכיר את בנו לרפואה, עם הקוויטל שצירף למכתב. וכן לאחר זמן בא הרבי מווארקיי בעצמו לווארשא לבקר את החולה וראה שהמחלה גברה מאד, ושלח מכתב להרה"ק מקאצק שיעתיר בעדו.

בהמשך בא גם הרה"ק רבי יעקב ארי' מראדזימין לבקרו, וגחן ולחש באזנו של החולה, 'רק אם תבקש בעצמך מהקב"ה שיתן לך חיים ושתזכה להוליד בן זכר אז תינצל'. שכן עד אז עוד לא היה לו בנים, כי זה היה עוד לפני לידת ה'שפת אמת'.

וכן אביו החידושי הרי"ם אמר לו שיש מהפוסקים האומרים כי ובחרת בחיים הוא מצות עשה. התעשת החולה וקם ממיטתו והתפלל, וב"ה נתקבלו התפילות והבריאה, ובאותה שנה נולד לו בנו הראשון הרה"ק השפת אמת זי"ע, וחי עוד לערך עשר שנים. (יש לציין, שאשתו מזיווג ראשון, נפטרה מיד אחר החתונה, ומזיווג שני היה לו רק בנות עד שנולד השפת אמת, ואח"כ מזיווג שלישי היו לו עוד בנים).

רבי אברהם מרדכי נסתלק בשבת קודש, לאחר השבת פרץ החי' הרי"ם באנחות שהרעידו כל לב, בהמשך הזמן המשיכו לראות עצב על פניו, יותר מבשאר ילדיו שנפטרו, אחד האנשים שאל אותו איך יתכן כי איש גדול כמוהו ירבה בעצב כל כך,

ואיך יתחזקו האנשים הפשוטים אזובי הקיר, אם בארזים נפלה שלהבת וכו', השיבו החידושי הרי"ם, את רצון השי"ת הננו מקבל באהבה, אך גדול כאבי בזוכרי כי מעתה הפסדתי את המצוה של ושננתם לבניך, היה שם אחד שניחמו ואמר, הלוא יש לרבינו את נכדו לייבל (השפת אמת) ובו יקיים רבינו מצוה זו, ובזה התנחם החידושי הרי"ם.

בעת ההלוייה הספיד החידושי הרי"ם את בנו ואמר 'הצדיק אבד, ואין איש שם על לב'. כי בעת פטירתו של צדיק צריכים אנשים להתעורר לתשובה, באמרם אם בארזים נפלה שלהבת, ופגע בהם מידת הדין, הרי חיל ורעדה יאחז לכל אדם למהר לתקן מעשיו, ואז נמצא שהסתלקות הצדיק הביאה לידי תשובה, ואולם אם אין אנשים עושים תשובה, אזי פטירת הצדיק היה ללא תועלת. וזהו פירוש הפסוק, הצדיק אבד, אך אין איש שם על לב, ואם אין מתעוררים, הרי לא יצא תועלת מהסתלקות הצדיק.

השבוע גם היארציית של החסיד הנודע ר' ניסן אריה הלוי מאזעס, מחשובי חסידי אמשינאוו.

כבר מצעירותו הסתופף בצל קדשו של כ"ק אזמו"ר הרה"ק רבי מנחם זי"ע, קרוב לבן שלושים היה בעת הסתלקות הרבי.

בצעירותו התקבל לשוחט בעיירה גאוועראווע. והיה לו 'קבלה לשחיטה' מאת אא"ז הרה"ק רבי מנחם זי"ע בסוף של הכתב-קבלה רשם הרבי: נ"ב בעזר ה' לא יצא מכשול מתחת ידו. ואכן בקיאותו הרבה בהלכות שחיטה הי' באופן מופלא, הוא ידע

את מס' חולין ממש ישר והפוך, כמו כן מס' בבא קמא היה אצלו כמאן דמונח בקופסא, והיו הבחורים שואלים אותו שאלות בגמרא, והיה עונה מיד.

במשך ימי המלחמה שהה ר' ניסן בסיביר, ומאחר שהיתה עבודת כפיה גם בשבת, ולהשתמט מהעבודה היה בזה סכנת נפשות, בחר להתנדב לעבודת ניקוי בית הכסאות וביבין של שופכין שהיו להם בשדות, והיה כמו בור עמוק וכו', כמובן עבודתה מאוסה מאד, והיה קושר את זקנו הארוך, והיה מנקה. ואנשים הסתכלו עליו בפליא: 'הנה הגאוועראווער שוחט עומד ומנקה בית הכסאות!' אזי אמר להן: 'דאס איז ביי מיר דיאמאנטען!' ש'בזכות זה אני ניצל מחילול שבת!'.
איז ביי מיר דיאמאנטען! ש'בזכות זה אני ניצל מחילול שבת!'

למרות שמבחוץ היה נראה כאיש קריר ולא היה רגיל לדבר בהרגשות ולא היתה ניכרת חמימותו כלפי חוץ, אך באמת היה חסיד מלא פנימיות. התקשרותו לכ"ק אזמו"ר זצלה"ה, היה באופן מופלא, עד כדי כך, לקראת פסח תשכ"ד כשהרבי העתיק מגוריו מוויליאמסבורג ועבר לבארא פארק, באותו שבוע בא גם ר' ניסן בעקבות הרבי להתגורר בבארא פארק, עד כדי כך לא היה יכול לעצור כח להיות במרחק מהרבי.

תמיד היה הולך ללוות את הרבי, אם לחתונות או שאר שמחות וכו' בכל הדינרים וכו' והקפיד להצטרף תמיד, ופעם אחת, מחמת שלא היה לגמרי בקו הבריאות, לא אמרו לו להיכן הרבי הלך, היה לו חלישות הדעת מזה, וכל זאת אף שהיה מבוגר מהרבי בכמעט שלושים שנה.

בסעודה שלישית היה יושב בצד השולחן סמוך לרבי, ואחר שהרבי אכל מהתפוח לקחו לידו וחילקו לפרוסות קטנות, וחילק לכל הקהל, פעם לאחר שחתך את התפוח לקח גם את התפוח של כ"ק אאמו"ר זצ"ל וחתכו ועירבו יחד, לאחד שהעיר לו שאין זה התפוח של הרבי, אמר בלשון הגמרא: **כל הראוי לבילה...**

פעם סיפר ר' ניסן על הרה"ק רבי מנחם, שבשמחת תורה עשה הרבי 'א רונד' [מעגל] עם 'היונגעלייט' ורקד עמם, ושרו את הניגון הידוע היום בחב"ד על הפסוק 'ואלקים מלכי מקדם'. והיו דמעות זולגות מעיניהם.

היתה לו 'חזקה' לשיר בסעודה שלישית את הזמר "כי אשמרה" בניגון שלימדו הרה"ק ר' איציקל מפשעווארסק, כי פעם כיבדו הרה"ק הנ"ל לשיר ולא מצא ניגון, אמר לו בוא ואלמדך ניגון שקל לזכור.

ר' ניסן היה א געווייקטער חסידישער יוד, בשעה שש בוקר כבר הגיע לביהמ"ד לאחר שכבר טבל במקוה טהרה, והתחיל את סדרי לימודיו במשך שעתיים, שהיה מתחיל ב'חוק לישראל' עד המנין של כ"ק רבינו ז"ל שהתחיל בשעה שמונה.

לאחר התפילה היה מתעסק הרבה עם ה'לחיים', ולמטרה זו היה מבקש מבעלי יארציט להשאיר את שאריות ה'משקה' אצלו, והיה מוציאם בכל יום לאחר שחרית, ופעמים היה נעמד ליד הדלת לפני היציאה ושאל: האם כבר שתית לחיים? והיה מתחנן לאנשים לברך איזו ברכה לפחות, ומי שאמר שממהר היה אומר 'ברכה ראשונה אין לו שיעור'...

א גוטע וואך, א פרייליכע וואך.

